

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Zoopsycholog (516407)

**Opiekunowie zwierząt i pracownicy zajmujący się
zwierzętami**

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Zoopsycholog (516407)

**Opiekunowie zwierząt i pracownicy zajmujący się
zwierzętami**

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Zoopsycholog (516407)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [513]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce wykonane przez zespół ekspercki.

Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – PIB
26-600 Radom, ul. K. Pułaskiego 6/10, tel. centr. (048) 364-42-41, fax (048) 364-47-65
e-mail: instytut@itee.radom.pl <http://www.itee.radom.pl>

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	7
2.7. Zawody pokrewne	8
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	8
3.1. Zadania zawodowe	8
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Przygotowanie do usługi terapeutycznej w zakresie zoopsychologii	8
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Realizowanie usługi terapeutycznej w zakresie zoopsychologii..	10
3.4. Kompetencje społeczne.....	11
3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	11
3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	12
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	12
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	12
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	13
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	14
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	15
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	15
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	16
7. SŁOWNIK POJĘĆ	17
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	17
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	19

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Zoopsycholog 516407

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Behawiorysta.
- Psycholog psów.
- Psycholog zwierząt.
- Terapeuta zwierząt.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 5164 Pet groomers and animal care workers.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja S – Pozostała działalność usługowa.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w październiku 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Izabela Kłapińska – Ośrodek terapii psów, Trzebnica.
- Martyna Kurowska – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Anna Nuzbańska – Fair Play, Sady.
- Natalia Siuda-Piotrowska – PBS sp. z o.o., Sopot.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Krzysztof Gosz – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Magdalena Jackman – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Jolanta Religa – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Daria Siemińska – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Agnieszka Jakubiak – Gdański Uniwersytet Medyczny, Gdańsk.
- Ewa Jastrzębska – EKJ Usługi edukacyjno-szkoleniowe Ewa Katarzyna Jastrzębska, Olsztyn.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Barbara Kozłowska-Lidke – Fundacja Dogtor, Gdynia.
- Marta Wysocka – Gospodarstwo rolne Marta Wysocka, Komańcza.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Zoopsycholog to osoba zajmująca się terapią zachowań zwierząt.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Zoopsycholog pracuje nad relacjami człowiek – zwierzę i zwierzę – zwierzę w obrębie tego samego lub innego gatunku oraz wyznacza metody prowadzące do poprawy tych relacji. Zajmuje się zwierzętami towarzyszącymi (np. psy), gospodarczymi (np. krowy), dzikimi (wilki).

Praca zoopsychologa polega na osobistym spotkaniu z klientem, najlepiej w miejscu pobytu jego zwierzęcia. Zobowiązany jest do przeprowadzenia analizy relacji między opiekunem i jego podopiecznymi, między innymi zwierzętami tego samego lub innego gatunku – w zależności od przedstawionego problemu. Po przeprowadzeniu analizy przekazuje zainteresowanym informację na temat diagnozy i zamierzonego postępowania.

Zakres działania zoopsychologa obejmuje wszystkie niepatologiczne zaburzenia zachowania zwierząt. Jeśli przyczyną problemów są choroby psychosomatyczne, somatyczne, psychiczne i neurologiczne, wówczas powinien tym zająć się lekarz medycyny weterynaryjnej.

W przypadku zwierząt pochodzących np. z adopcji schroniskowych, fundacyjnych lub innych organizacji prozwierzęcych, zoopsycholog udziela porad w zakresie prawidłowej socjalizacji lub resocjalizacji zwierzęcia.

Sposoby wykonywania pracy

Praca **zoopsychologa** polega m.in. na:

- przeprowadzaniu rozmów z właścicielami zwierzęcia domowego i na podstawie uzyskanych od nich informacji wyjaśnianiu przyczyny problemu i wskazaniu optymalnych rozwiązań,
- obserwowaniu zachowań zwierzęcia domowego oraz środowiska, w którym żyje, aby lepiej rozpoznać problem, w tym także obserwacji za pomocą kamery, która może posłużyć do głębszej analizy oraz wyjaśnienia właścicielowi, z jakimi problemami zmaga się jego podopieczny,
- wybieraniu i przedstawianiu właścicielowi określonej terapii zachowań, którą powinien przeprowadzić, aby usunąć lub zredukować problem z zachowaniem zwierzęcia,
- udzielaniu porad w zakresie prawidłowej socjalizacji i wychowania młodych zwierząt domowych, jak również porad w przypadku adopcji zwierząt ze schronisk,
- pomaganiu przy wyborze zwierzęcia, ocenianiu stanu psychicznego i osobowości zwierzęcia,
- przeprowadzaniu testów psychicznych zwierzęcia,
- opiniowaniu zachowań zwierząt domowych w różnych sytuacjach oraz ocenie warunków i przygotowania właścicieli do utrzymywania tych zwierząt,
- gromadzeniu dokumentacji dotyczącej terapii.

WAŻNE:

Zgodnie z etyką zawodu **zoopsycholog** nie powinien udzielać porad przez telefon oraz mailowo. Mailowo może być przesłany dokument zawierający wywiad konsultacyjny, diagnozę i plan terapii.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2 i 3.3 Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Zoopsycholog najczęściej pracuje na wolnym powietrzu, a także w halach, stajniach, budynkach dla zwierząt gospodarskich, podejmuje także wizyty domowe. Praca we własnym gabinecie ogranicza się do tzw. pracy biurowej i spotkania z klientem. Może odwiedzać szkoły, przedszkola, domy opieki, propagując dobrostan zwierząt.

Zoopsycholog z uwagi na pracę na powietrzu często pracuje w zmiennych warunkach atmosferycznych. Jego praca wymaga przemieszczania się i w dużej mierze jest wykonywana w pozycji stojącej.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Zoopsycholog w działalności zawodowej wykorzystuje:

- motywatory: jedzenie i zabawki,
- kliker⁵,
- uprząże,
- lonże,
- obroże, szelki, smycze,
- piłki,
- tor przeszkód typu agility¹,
- przeszkody / stacjonaty.

Organizacja pracy

Zoopsycholog organizuje pracę zgodnie z wymaganiami sanitarno-higienicznymi i ustawą o ochronie zwierząt. Zoopsycholog zwykle pracuje indywidualnie i sam organizuje sobie pracę, często prowadząc własną działalność gospodarczą. Pracuje na zlecenie właściciela, opiekuna zwierząt lub organizacji, która ma pod opieką zwierzęta. W przypadku zwierząt towarzyszących przeprowadza wizyty domowe. Powinien posiadać pomieszczenie, w którym może przyjmować klientów na konsultacje. Praca w tym zawodzie wiąże się również z wyjazdami w celu prowadzenia obserwacji zachowań zwierząt w ich naturalnym, codziennym środowisku. Godziny pracy w zawodzie zoopsychologa nie są stałe, ale z uwagi na kontakt z właścicielami zwierząt mogą to być godziny popołudniowe lub praca w weekend.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Zagrożeniem w pracy **zoopsychologa** są:

- obronne, agresywne i gwałtowne zachowania zwierząt, w tym pogryzienia,
- przypadki kontaktu z zainfekowanymi zwierzętami,
- zarażenia zoonozą (chorobą odzwierzęcą) lub pasożytami zewnętrznymi oraz wewnętrznymi.

W przypadku pracy z dużymi zwierzętami, takimi jak bydło, konie itp. zoopsycholog narażony jest na kopnięcie, ugryzienie czy też przygniecenie do ściany, co może skutkować kontuzją, kalectwem, a nawet śmiercią.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **zoopsychologa** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- silna budowa ciała,
- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność narządu słuchu,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność zmysłu dotyku,
- sprawność układu kostno-stawowego;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- ostrość słuchu,
- ostrość wzroku,
- zręczność rąk,
- zręczność palców,
- spostrzegawczość,
- szybki refleks;

w kategorii sprawności i zdolności

- dobra pamięć,
- rozumowanie logiczne,
- umiejętności analityczne,
- zdolność nawiązywania kontaktów z ludźmi i zwierzętami,
- zdolność strategicznego myślenia;

w kategorii cech osobowościowych

- dążenie do osiągnięcia celów,
- elastyczność i otwartość na zmiany,
- asertywność,
- dyspozycyjność,
- gotowość do pracy w różnych warunkach środowiskowych,
- odporność emocjonalna,
- kontrolowanie własnych emocji,
- radzenie sobie ze stresem,
- kreatywność.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.4. Kompetencje społeczne; 3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Do pracy **zoopsychologa** wymagany jest ogólny dobry stan zdrowia i sprawność fizyczna. Pod względem wydatku energetycznego praca w tym zawodzie należy do prac lekkich.

Przeciwwskazaniem uniemożliwiającym pracę w zawodzie są choroby alergiczne, spowodowane np. uczuleniem na sierść zwierząt.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2018 r.) do podjęcia pracy jako **zoopsycholog** preferowane jest wykształcenie wyższe (I stopnia, II stopnia lub studiów podyplomowych) np. na kierunku weterynaria, psychologia, zootechnika.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

W zawodzie **zoopsycholog** nie występują specyficzne wymagania w zakresie tytułów zawodowych, kwalifikacji i uprawnień dla kandydata do pracy.

Podjęcie pracy w zawodzie ułatwia posiadanie:

- dyplomu ukończenia studiów wyższych powiązanych z weterynarią, zootechniką,
- świadectwa ukończenia studiów podyplomowych z dziedziny np. psychologii zwierząt, zoopsycholog,
- certyfikatów poświadczających ukończenie kursów i szkoleń w zawodzie zoopsycholog.

Dodatkowym atutem jest posiadanie prawa jazdy oraz udokumentowanego doświadczenia w pracy ze zwierzętami.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

W zawodzie **zoopsycholog** nie występuje określona ścieżka awansu zawodowego. Pewną formą awansu może być założenie własnej działalności gospodarczej oraz prowadzenie kursów i szkoleń z zakresu zoopsychologii.

Rozwój zawodowy w zawodzie **zoopsycholog** może wiązać się z ukończeniem studiów podyplomowych i/lub kursów specjalistycznych.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **zoopsycholog** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych w edukacji formalnej oraz pozaformalnej.

Potwierdzeniem niektórych kompetencji uzyskanych w toku edukacji pozaformalnej (kursy z zakresu zoopsychologii) stanowią odpowiednie świadectwa / zaświadczenia / certyfikaty.

Referencje wydawane przez pracodawców / zleceniodawców potwierdzają kompetencje nabywane przez osoby wykonujące zawód zoopsychologa w toku uczenia się nieformalnego (na stanowisku pracy).

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **zoopsycholog** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Opiekun zwierząt domowych	516403
Treser psów	516405
Zoofizjoterapeuta	516406

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **zoopsycholog** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Przeprowadzanie wywiadu z opiekunami zwierząt.
- Z2 Obserwowanie i ocenianie zachowań zwierzęcia w jego środowisku.
- Z3 Doradzanie w zakresie wyboru zwierzęcia.
- Z4 Dobieranie terapii, określanie celów i utrzymywanie procesu prowadzącego do ich realizacji.
- Z5 Wyznaczanie i monitorowanie przebiegu procesu terapii, zarządzanie postępami i odpowiedzialnością.
- Z6 Współpracowanie z klientami i przewodnikami zwierząt.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Przygotowanie do usługi terapeutycznej w zakresie zoopsychologii

Kompetencja zawodowa Kz1: Przygotowanie do usługi terapeutycznej w zakresie zoopsychologii obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Przeprowadzanie wywiadu z opiekunami zwierząt	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady przeprowadzania wywiadu z właścicielem zwierzęcia; - Zasady formułowania konstruktywnych, wpływowych i rozwijających pytań; - Mechanizmy ukierunkowywania uwagi i poszerzania świadomości rozmówcy; - Metody formułowania pytań otwartych, nieocenających i niesugerujących; - Podstawy fizjologii i anatomii zwierzęcia; - Podstawowe informacje dotyczące rozwoju zwierząt, <u>etogram</u>³ i potrzeby różnych gatunków.	- Wyjaśniać właścicielowi konieczność udzielenia rzetelnych informacji oraz płynących z tego korzyści dla powierzonego zwierzęcia; - Zadawać pytania, które odzwierciedlają aktywne słuchanie oraz rozumienie punktu widzenia klienta; - Zadawać pytania celowe, które pobudzają odkrywanie, głębsze zrozumienie, zobowiązanie lub działanie; - Zadawać pytania otwarte, które prowadzą do większej przejrzystości, odkrywania nowych możliwości, nowych wniosków oraz nauki; - Zadawać pytania dotyczące procesów i strategii, które przybliżają klienta do jego celów; - Zadawać pytania dociekliwe, pogłębiające temat, sięgające sedna; - Unikać zadawania pytań osądających i sugerujących odpowiedź;

	• Uzyskiwać od właściciela informacje o stanie zdrowia zwierzęcia; • Oceniać zachowanie zwierząt.
--	--

Z2 Obserwowanie i ocenianie zachowań zwierzęcia w jego środowisku

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady bezpieczeństwa w czasie oceny zwierząt oraz zwierząt z ich przewodnikami; • Psychologię zwierząt, w tym: pochodzenie i udomowienie, zachowania wrodzone i wyuczone, procesy rozwoju zachowań, metody uczenia się, formy komunikowania się oraz czynniki wpływające na budowanie więzi z człowiekiem; • Kanony zachowań niepożądanych i problematycznych u zwierząt; • Sposoby komunikowania się zwierząt z otoczeniem; • Sposoby zapewnienia zwierzęciu maksymalnego komfortu; • Problemy zachowania się zwierząt; • Zachowania zwierząt dzikich (wolno żyjących) w warunkach zamkniętych – ogrody zoologiczne; • Różnice w socjalizacji zwierząt przebywających w niewoli: różnice w zachowaniach społecznych zwierząt w zoo i zwierząt mieszkających z hodowcami; • <u>Behawior</u>² seksualny zwierząt; • Wiedzę dotyczącą prawidłowego środowiska utrzymywania zwierząt, właściwego obchodzenia się z nimi i utrzymania ich dobrostanu.	• Zapewniać bezpieczne warunki do oceny zwierząt i zwierząt z ich przewodnikami; • Wykorzystywać wiedzę z zakresu psychologii zwierząt, w tym: pochodzenie i udomowienie, zachowania wrodzone i wyuczone, procesy rozwoju zachowań, metody uczenia się, formy komunikowania się oraz czynniki wpływające na budowanie więzi z człowiekiem; • Korzystać z kanonu zachowań niepożądanych i problematycznych u zwierząt; • Używać w sposób świadomy swojej mowy swojego ciała do komunikacji ze zwierzętami; • Dostosowywać metody pracy do indywidualnych potrzeb psychofizycznych zwierzęcia; • Zachowywać się odpowiednio w razie konieczności udzielenia zwierzęciu pierwszej pomocy (np. w ataku padaczkowym); • Oceniać prawidłowość zachowania zwierzęcia w warunkach zamkniętych; • Wykorzystywać wiedzę z zakresu wpływu bytowania na socjalizację zwierzęcia; • Rozpoznawać zachowania seksualne zwierząt.

Z3 Doradzanie w zakresie wyboru zwierzęcia

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Etogram zwierząt; • Teorie uczenia się zwierzęcia; • Pojęcie współpracy człowiek-zwierzę i vice versa; • Psychologię zwierząt, w tym: pochodzenie i udomowienie, zachowania wrodzone i wyuczone, procesy rozwoju zachowań, metody uczenia się, formy komunikowania się oraz czynniki wpływające na budowanie więzi z człowiekiem; • Rasy zwierząt i ich predyspozycje psychiczne; • Specyfikacje zwierząt służbowych; • Typy zwierząt wykorzystywanych w służbach – dobór i specyfika pracy; • Testy prób charakteru; • Analizę zdrowotną osobników; • Problemy zwierząt schroniskowych.	• Odczytywać zachowania zwierząt; • Oceniać czy zwierzę posiada umiejętności współpracy; • Dobierać odpowiednią rasę do terapii, służby, sportu zgodnie z predyspozycjami; • Przeprowadzić testy prób charakteru; • Oceniać stan zdrowotny kandydata do pracy, terapii lub sportu; • Dobierać zwierzę do potencjalnego opiekuna; • Oceniać warunki i przygotowanie właścicieli do utrzymywania zwierząt; • Wprowadzać zwierzę do nowego miejsca; • Oceniać problemy zwierząt schroniskowych; • Przeprowadzać analizę zdrowotną osobników.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Realizowanie usługi terapeutycznej w zakresie zoopsychologii

Kompetencja zawodowa Kz2: Realizowanie usługi terapeutycznej w zakresie zoopsychologii obejmuje zestaw zadań zawodowych Z4, Z5, Z6, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z4 Dobieranie terapii, określanie celów i utrzymywanie procesu prowadzącego do ich realizacji	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Metody terapeutyczne; • Teorie uczenia się i modyfikacji zachowań; • Sposoby motywacji zwierzęcia oraz klienta; • Celowość dobranej terapii; • Sposoby realizacji terapii; • Zasady ustalania celów terapii.	• Dobierać odpowiednią metodę terapii; • Wykorzystywać znajomość teorii uczenia się i modyfikacji zachowań; • Stosować motywatory dobrane do indywidualnych potrzeb zwierzęcia i klienta; • Uzasadniać celowość dobranej terapii; • Wspierać klienta w ustalaniu głównego celu terapii i dobieraniu wskaźników jego osiągnięcia; • Dopasowywać sposób prowadzenia sesji do potrzeb i możliwości klienta oraz zwierzęcia.

Z5 Wyznaczanie i monitorowanie przebiegu procesu terapii, zarządzanie postępami i odpowiedzialnością	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady i przepisy BHP i ppoż. w zakresie pracy ze zwierzętami; • Podstawy anatomii i fizjologii zwierząt; • Schemat oraz czynniki mające wpływ na przebieg i dynamikę procesu terapii; • Wybrane modele sesji terapeutycznych; • Zasady planowania czasu i działań w wieloetapowych projektach; • Przepisy dotyczące dobrostanu i ochrony zwierząt; • Podstawy anatomii i fizjologii zwierząt; • Reguły bezpiecznej pracy z psami oraz sposoby układania zwierząt agresywnych; • Sygnały stresowe i uspokajające prezentowane przez zwierzęta; • Metody walidacji procesu terapii; • Zasady ewaluacji terapii.	• Postępować ze zwierzętami zgodnie z zasadami ergonomii, ochrony środowiska i przepisami ochrony zwierząt; • Postępować ze zwierzętami zgodnie z ich możliwościami anatomicznymi, fizjologicznymi i psychicznymi; • Odczytywać sygnały stresowe i stosować reguły bezpiecznej pracy w czasie; • Reagować na prezentowane przez zwierzęta sygnały stresowe i uspokajające; • Korzystać z pozycji obserwatora w trakcie sesji terapeutycznych; • Podsumowywać etapy pracy i dookreślić z klientem dokonania, wnioski i cele; • Przygotowywać, organizować i przeglądać wraz z klientem informacje uzyskane podczas sesji; • Dokonywać ewaluacji procesu terapii.

Z6 Współpracowanie z klientami i przewodnikami zwierząt	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady pracy z przewodnikami zwierząt; • Zasady motywacji przewodników do pracy ze zwierzętami; • Zasady współpracy z klientami; • Zasady udzielania konstruktywnej informacji zwrotnej.	• Przekazywać przewodnikom wiedzę niezbędną do prawidłowego postępowania ze zwierzętami; • Motywować przewodników do pracy ze zwierzętami; • Pomagać klientowi identyfikować oraz docierać

	do dodatkowych materiałów wspomagających proces terapeutyczny; • Identyfikować oraz ukierunkowywać sukcesy, które są ważne dla klienta; • Doceniać klienta za to, co zrobił, co sobie uświadomił od czasu poprzednich sesji; • Wymagać od klienta podejmowania działań, które pomogą zbliżyć się do ustalonych celów; • Utrzymywać uwagę klienta na poszukiwaniu rozwiązań zbliżających go do celu osiągnięcia celów terapii; • Uzgadniać zadania domowe lub przedsięwzięcia na czas pomiędzy sesjami.
--	---

3.4. Kompetencje społeczne

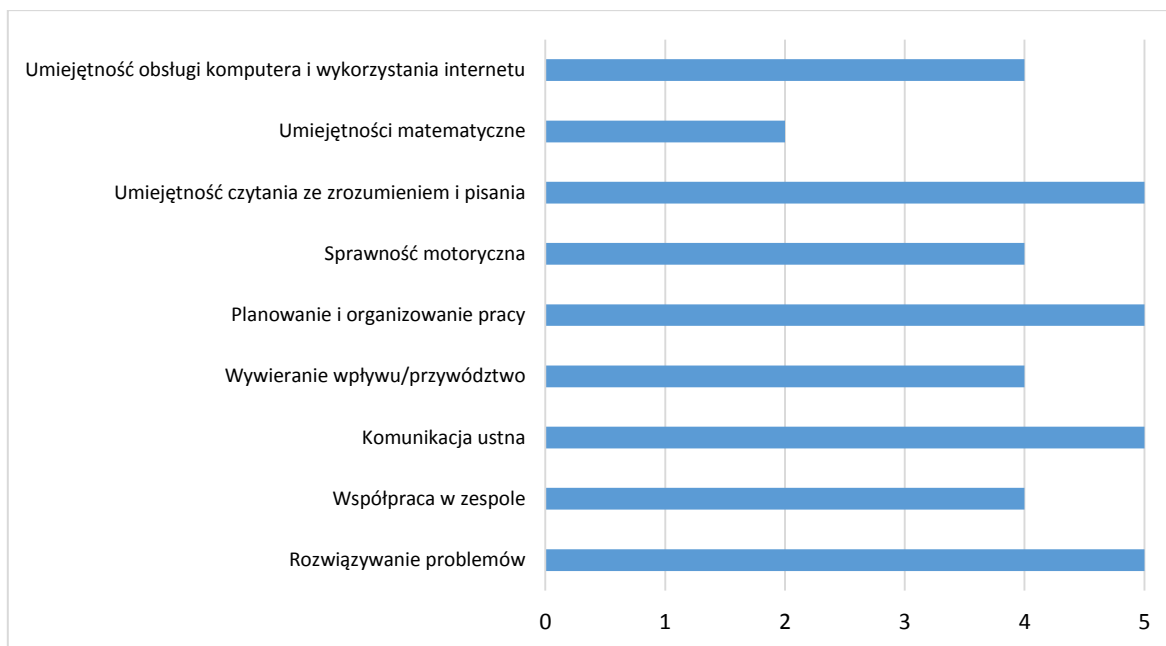
Pracownik w zawodzie **zoopsycholog** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za działania podejmowane w zakresie terapii zachowań zwierząt.
- Prowadzenia terapii z uwzględnieniem dobrostanu zwierzęcia oraz z poszanowaniem zdania i opinii klienta.
- Wykazywania się empatią, wyrozumiałością i zrozumieniem sytuacji towarzyszących terapii zachowań zwierząt.
- Zachowywania tajemnicy zawodowej.
- Stosowania na bieżąco autorefleksji oraz dzielenia się przemyśleniami i wnioskami z innymi specjalistami w celu usprawnienia procesu terapii i właściwego wchodzenia w rolę zoopsychologa.
- Przestrzegania zasad uczciwej konkurencji, opartej na jakości świadczonych usług i wysokim poziomie wiedzy zawodowej.
- Ustawicznego rozwoju zawodowego w obszarze zoopsychologii.

3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien posiadać zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **zoopsycholog**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu zoopsycholog

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **zoopsycholog** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Najczęściej zawód **zoopsychologa** jest dodatkową profesją wykonywaną w ramach prowadzenia własnej działalności gospodarczej przez osoby posiadające zawód np. psychologa lub lekarza weterynarii.

Zoopsycholog może być również zatrudniony przez różne instytucje bądź organizacje pozarządowe zajmujące się opieką nad zwierzętami, np. fundacje i stowarzyszenia, schroniska, przytuliska.

Może podejmować pracę w przychodniach weterynaryjnych, hodowlach zwierząt gospodarskich, ogrodach zoologicznych.

Coraz więcej osób traktuje zwierzęta podmiotowo, co powoduje, że coraz więcej osób będzie korzystało z usług zoopsychologa.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **zoopsycholog**.

Publiczne i niepubliczne uczelnie wyższe oferują studia I i II stopnia, których efekty kształcenia dają dobre podstawy do pracy w zawodzie zoopsycholog (np. na kierunkach weterynaria, zootechnika), oraz studia podyplomowe z zakresu psychologii i behawioru (zachowania) zwierząt.

Szkolenie

Szkolenia dla zawodu **zoopsycholog** są organizowane przez:

- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Programy szkoleń i kursów obejmują takie zagadnienia, jak m.in.:

- anatomia i fizjologia porównawcza zwierząt towarzyszących,
- etologia⁴ zwierząt,
- psychopatologia zwierząt,
- podstawy psychologii człowieka,
- modyfikacja i terapia zachowań zwierząt⁶.

Organizatorzy tych szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wybiezstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wybieram-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenie (2018 r.) osób pracujących w zawodzie **zoopsycholog** waha się najczęściej w granicach od 2200 zł do 8000 zł miesięcznie brutto. Wysokość wynagrodzenia uzależniona jest m.in. od:

- formy zatrudnienia (praca etatowa lub własna działalność gospodarcza),
- konkurencji na lokalnym rynku,
- liczby klientów,
- sposobu pracy (stacjonarnie lub mobilnie),
- doświadczenia i referencji,
- profesjonalizmu i wiedzy zawodowej,
- umiejętności nawiązywania kontaktu z właścicielami zwierząt,
- regionu Polski, wielkości aglomeracji.

Prowadzenie własnej działalności gospodarczej daje szersze możliwości rozwoju, regulacji zakresu działalności oraz wraz ze wzrostem liczby klientów pozwala na osiągnięcie wyższych wynagrodzeń.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczegolach>
<https://sedlak.pl/raporty-placowe>
<https://zarobki.pracuj.pl>
<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>
<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **zoopsycholog** możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami. Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier, dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z dysfunkcją sfery psychicznej (02-P) – pod warunkiem, że praca, poza wyjątkowymi sytuacjami (wyjazdy, sytuacje kryzysowe w firmie), nie zaburza rytmu dnia i nocy pracownika i zachowana jest zasada równego traktowania pracowników,
- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L) – pod warunkiem, że niepełnosprawność ta jest możliwa do skorygowania za pomocą aparatów słuchowych,
- z wadami i dysfunkcją wzroku (04-O), w przypadku możliwości skorygowania ich szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi,
- z epilepsją (06-E), które mogą wykonywać zawód na wybranych stanowiskach pracy, pod warunkiem, że napady padaczkowe występują sporadycznie i są sygnalizowane przez aure, występują głównie wieczorem lub w nocy, nie powodują zbytniego zmęczenia i stosunkowo szybko następuje regeneracja sił po ich wystąpieniu, a przebieg choroby nie prowadzi do charakteropatii padaczkowej. Mogą być one zatrudnione warunkowo, po racjonalnym ograniczeniu zakresu zadań do sytuacji, w których możliwy jest stały nadzór i ewentualna szybka pomoc, a stanowisko pracy nie stwarza potencjalnych zagrożeń w przypadku emisji choroby,
- z innymi rodzajami niepełnosprawności wynikającymi z chorób układu krążenia, oddechowego, pokarmowego, moczowo-płciowego i in. – pod warunkiem, że praca nie wymaga znacznego wysiłku fizycznego oraz/lub jest zorganizowana jest w taki sposób, aby pracownik miał możliwość regularnego przyjmowania leków i dokonywania niezbędnych zabiegów pielęgnacyjno-medycznych (np. zastrzyków insulinowych).

Niepełnosprawność kandydata do tego zawodu nie może wpływać na skuteczny kontakt interpersonalny, komunikację oraz funkcje poznawcze.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10.2018 r.

- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1840, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r. w sprawie minimalnych warunków utrzymania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 127, z późn. zm.).

Literatura branżowa:

- Bradshaw J.: Zrozumieć psa. Czarna Owca, Warszawa 2012.
- Bradshaw J.: Zrozumieć kota. Czarna Owca, Warszawa 2012.
- Dehasse J.: Agresja u psów. Postępowanie w przypadku zachowań agresywnych u psów. Galaktyka, Łódź 2006.
- Griffin D.R.: Umysły zwierząt. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2004.
- Horowitz D.F., Mills D.S.: Medycyna behawioralna psów i kotów. Galaktyka, Łódź 2016.
- Kaleta T.: Zachowanie się zwierząt. Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2003.
- Pisula W.: Psychologia zachowań eksploracyjnych zwierząt. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2003.
- Pisula W.: Psychologia porównawcza. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.
- Rugaas T.: Sygnały uspokajające. Galaktyka, Łódź 2005.

Zasoby internetowe [dostęp: 30.10. 2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Czasopismo specjalistyczne dla osób zajmujących się pracą ze zwierzętami: <https://www.animal-expert.pl>
- Polskie Stowarzyszenie Zoopsychologów: <http://zoopsycholog.5v.pl>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Portal Zintegrowany System Kwalifikacji: <http://kwalifikacje.edu.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>

- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.

Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadczenia”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).

Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Agility	Sport dla psów, w którym pies jest prowadzony przez swojego przewodnika głosowymi i ruchowymi komendami pokonując bezbłędnie i jak najszybciej specjalny tor przeszkód.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://www.dobrypies.pl [dostęp: 31.10.2018]
2	Behawioryzm	Filozofia nauki o zachowaniu ludzi oraz zwierząt. W podejściu tym uznaje się istotną rolę środowiska jako czynnika, który kontroluje zachowania organizmów oraz indywidualnej historii uczenia się poprzez konsekwencje (historia wzmocnień).	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie Pisula W.: Psychologia zachowań eksploracyjnych zwierząt. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2003.
3	Etogram	Zbiór wszystkich zachowań zwierzęcia, charakterystyczny dla jego gatunku w naturalnym środowisku. Etogram psa opisuje wszystkie zachowania/potrzeby psów we wszystkich aspektach jego życia: mowę ciała i komunikację z innymi przedstawicielami tego samego gatunku oraz tryb życia (odpoczynek, sen, zabawa, pielęgnacja, reprodukcja, zachowanie bezpieczeństwa, zdobywanie pokarmu, kontakty społeczne).	http://www.dobrypies.pl/porady/problemy-behawioralne-psow-1 [dostęp: 31.10.2018]
4	Etologia	Dziedzina zoologii, zajmująca się szeroko pojętymi badaniami zachowań zwierząt, zarówno dziedzicznych, jak i nabytych, ich aspektem przystosowawczym, rozwojem osobniczym, orientacją przestrzenną, zachowaniami społecznymi.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Pisula W.: Psychologia zachowań eksploracyjnych zwierząt. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2003.
5	Kliker	Niewielkie urządzenie z przyciskiem używane w trakcie treningu zwierzęcia, którego naciśnięcie przycisku emituje charakterystyczny, krótki dźwięk.	https://psy-pies.com/arttykul/kliker-dla-psa-co-to-jest-jak-uzywac-klikera-w-szkoleniu-psa,1880.3html [dostęp: 31.10.2018]

6	Terapia modyfikacji zachowań	Zmiana niepożądanego zachowania zwierzęcia, które utrudnia codzienne funkcjonowanie w rodzinie, zaburza relacje opiekunowie-zwierzę lub jest zagrożeniem dla otoczenia bliższego lub dalszego.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Pisula W.: Psychologia zachowań eksploracyjnych zwierząt. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2003.
---	-------------------------------------	--	---

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.